

**Aineen taidemuseon
TOIMINTAKERTOMUS 2023**

Sisällysluettelo

1 KATSAUS TOIMINTAVUOTEEN.....	6
1.1 Toimintaympäristön muutos 2023-2025.....	8
1.2 Toiminta-ajatus, arvot ja visio.....	8
2 KOKOELMAT.....	10
2.1 Aineen Kuvataidesäätiön kokoelma.....	11
2.2 Aineen taidemuseon kokoelma.....	13
2.3 Tornion kaupungin kokoelma.....	14
2.4 Deponointikokoelmat.....	14
2.5 Kokoelmien kartunta.....	14
2.6 Kokoelmateosten lainat.....	15
2 NÄYTTELYTOIMINTA.....	16
2.1 Kokoelmanäyttelyt.....	17
2.2 Vaihtuvat näyttelyt.....	19
4 MUSEOPEDAGOGIA.....	24
4.1 Yleisötyö.....	25
4.2 Taidekasvatustyöpajat 2023.....	26
4.3 Yhteistyö ja tapahtumat.....	28
5 HANKKEET JA PROJEKTIT.....	30
6 TOIMITILAT.....	34
6.1 Yleiskuvaus rakennuksesta ja tiloista.....	35
6.2 Café Aine.....	36
6.3 Taidekäsikirjasto ja arkisto.....	37
7 AINEEN TAIDEMUSEOSSA TAPAHTUI 2023.....	38
7.1 Kävijät.....	39
7.2 Tapahtumat 2023.....	39
8 HALLINTO.....	42
9 TAIDEMUSEON HENKILÖKUNTA.....	44

10 KOULUTUKSET.....	46
11 JÄSENYTYDET JA EDUSTUKSET.....	48
12 TALOUS 2023.....	50
13 KOHOKOHTIA.....	52

Aineen taidemuseo

Aineen taidemuseo on Tornion kaupungin omistama ja ylläpitämä museo, jonka toiminnan perusta ovat Aineen Kuvataidesäätiön ja Aineen taidemuseon taidekokoelmat.

Aineen taidemuseossa on kaksi pääkokoelmaa; Aineen Kuvataidesäätiön kokoelma sekä Aineen taidemuseon kokoelma. Taidekokoelmien lisäksi museoon on sijoitettu Aineen Kuvataidesäätiön kokoelmiin kuuluvat mitali- ja ex-libris-kokoelmat. Aineen taidemuseon kokoelmaa kartutetaan Tornion kaupungin vuosittain myöntämin investointivaroin. Kokoelmien hoitoa, käyttöä ja kartuntaa määrittää Aineen taidemuseon kokoelmapoliittinen ohjelma, kartunnasta vastaa henkilöstöstä koostettu kokoelmahankintatyöryhmä.

Taidemuseotoiminta on alkanut 8.3.1986, jolloin Aineen taidemuseo avattiin yleisölle. Museossa toteutetaan vuosittain omia kokoelmia esitteleviä näyttelyitä sekä vaihtuvan näyttelyn ohjelma. Kokoelmat ja näyttelyt ovat keskeinen runko taidemuseossa tapahtuvalle toiminnalle, tapahtumille ja tutkimukselle.

Aineen taidemuseossa toteutetaan vuosittain omista kokoelmista koostettuja kokoelmanäyttelyitä, jonka rinnalla vaihtuvan näyttelyn ohjelma tuo esiin ajankohtaisia taiteilijoita ja taiteen ilmiöitä.

Taidemuseon yleisötyö ja sen osana taidekasvatuspalvelut ovat merkittävä osa taidemuseon toimintaa. Toiminnan muotoja ovat mm. opastukset, työpajat ja oheistapahtumat sekä jalkautuva taidekasvatustoiminta.

Taidemuseossa järjestetään monenlaisia tapahtumia ja toimintaa. Osa tapahtumista on yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettuja. Tapahtumat ovat merkittävä yhteistyötoiminnan muoto. Taidemuseo tarjoaa tiloja ja palveluita myös ulkopuoliseen käyttöön.

Aineen taidemuseossa toimii Café Aine, joka tarjoaa kahvila- ja tilapalveluja. Kahvila on avoinna taidemuseon aukioloaikojen mukaisesti.

Aineen taidemuseossa työskentelee vakituisesti amanuenssi, näyttelymestari, museoassistentti, museolehtori, museomestari ja museonjohtaja. Taidemuseossa suorittaa vuosittain harjoitteluja, työhön tutustumisia ja -kokeiluja lukuisa joukko määräaikaista henkilökuntaa.

*Aineen taidemuseo
Kuva: Eija Mäki vuoti*

1 KATSAUS TOIMINTAVUOTEEN

Aineen taidemuseo suljettiin 1.2.2022. Museo avautui yleisölle osittain 13.4.2023. Rajakartanon osittaista peruskorjausta varten. Peruskorjauksessa uusittiin mm. kiinteistön ilmanvaihtokoneet, rakennettiin yleisöhissi, uusittiin asiakaspalvelupiste sekä rakennettiin uusi teossäilytystila säilytysjärjestelmineen. Remontin tavoitteena oli parantaa museon sisäolosuhteiden hallintaa, yleisötilojen saavutettavuutta ja käytettävyyttä sekä edistää kokoelmanhallintaa ja -hoitoa. Näyttelysalien uusittu valaistusjärjestelmä valmistui lokakuussa 2023, jolloin museo avattiin kokonaan yleisölle kokoelmanäyttelyiden myötä.

Kokoelmat karttuivat investointivaroin, lahjoituksin ja Aineen Kuvataidesäätiön hankintojen muodossa. Taidekokoelmat karttuivat yhteensä 23 teoksella.

Vuoden 2023 aikana toteutettiin kaksi suurta kokoelmanäyttelyä sekä kokoelmista kuratoitu, neliosainen FOKUS pienoisenäyttelyiden sarja. Vaihtuvien näyttelyiden ohjelmassa esiteltiin neljä näyttelyä. Lisäksi kokoelmista koostettiin Tornion kaupungintaloon Rinnakkaiseloa-näyttely.

Taidemuseossa vieraili vuoden 2023 aikana 20 340 kävijää. Näistä lasten ja nuorten osuus oli neljännes. Työpajoja järjestettiin 420 kertaa ja niihin osallistujia oli 6 587. Opastuksia toteutettiin 204, näihin osallistui 2 400 henkilöä. Vuoden aikana taidemuseossa toteutettiin runsaasti tapahtumia ja yleisötilaisuuksia, joista osa oli omaa tuotantoa ja osa talon ulkopuolelta tulevia. Tapahtumia toteutettiin yhteensä 84, osallistujia oli yhteensä 6 060.

*Mikko Saarenpää
museon
verstaalla
Kuva: Jari
Hannuniemi*

Vuoden kohokohtia olivat mm. Taidemuseopäivät 12.-13.10.2023, johon osallistui 86 taidemuseoalan ammattilaista museoista eri puolilta Suomea. Aineen taidemuseon pitkäikäisin työntekijä, museomestari Mikko Saarenpää jäi eläkkeelle 1.11.2023. Eläköitymistä juhlittiin pitkin vuotta. Tasavallan presidentti myönsi Mikko Saarenpäälle Suomen Valkoisen Ruusun I luokan mitalin 6.12.2023.

Viestintä on tärkeä osa museon toimintaa. Aineen taidemuseo huomioitiin vuonna 2023 eri medioissa, mm. YLE:n Patsastelua radio-ohjelmassa toimittaja Tina Cavén vieraili Tornion kaupungintalon Rinnakkaiseloa näyttelyssä jaksossa "Tornion kaupungintalossa asioiva pääsee samalla taidenäyttelyyn".

Museon henkilöstössä tapahtui muutoksia. Rekrytointeja toteutettiin amanuenssin ja museoassistentin toimissa. Uutena, määräaikaisessa tehtävässä aloitti museopalvelutyöntekijä kehittämään museon palvelutoimintaa ja Café Ainetta. Henkilökunta kehitti osaamistaan osallistumalla vuoden aikana useisiin koulutuksiin. Henkilökuntaa oli mukana sekä Museopäivillä että Lapin museopäivillä. Henkilökunta toteutti vuoden aikana 3 työhyvinvointipäivää- ja matkaa.

Henkilökunta toimi erilaisissa verkostoissa, myös kansainvälisesti ja toimialat ylittävästi. Museonjohtaja on Taideneuvoston jäsen.

1.1 Toimintaympäristön muutos 2023–2025

Sote-uudistuksen myötä taidemuseon rooli kunnan sivistys- ja hyvinvointitehtävissä kasvaa. Maailmantilanteen epävarmuuden vuoksi muutostarpeet voivat tulla nopeasti.

TOIMINNAN PAINOPISTEALUEET 2023
Kulttuurisesti ja sosiaalisesti kestävien, kokonaisvaltaisten museopalveluiden tuottaminen.
Kokoemien hyödyntäminen saavutettavasti ja monipuolisesti kaikessa toiminnassa.
Vaikuttava ja tavoitteellinen yleisötyö.
Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö.
Kulttuurikartano kärkihanke

(Aineen taidemuseon käyttösuunnitelma 2023)

1.2 Toiminta-ajatus, arvot ja visio

AINEEN TAIDEMUSEON STRATEGIA 2024–2030
Hyväksytty Aineen taidemuseon johtokunnassa 10.1.2024 §9

TOIMINTA-AJATUS Aineen taidemuseon ydintoiminta on ylläpitää suomalaisen taiteen kokoelmiaan sekä toiminnallaan edistää taiteen ja kulttuurin vaikuttavuutta. Aineen taidemuseo on taiteen ja kulttuurin kohtauspaikka Suomen ja Ruotsin rajalla.

ARVOT Ystävällisyys Merkityksellisyys Yhdenvertaisuus Avoimuus

VISIO 2030 Aineen taidemuseon vaikuttavuus kasvaa ollen merkityksellinen yhä useammalle. Aineen taidemuseo on avoin ja aktiivinen. Aineen taidemuseo on kumppani kaikille.

*Aineen taidemuseo
Kuva: Eija Mäki vuoti*

2 KOKOELMAT

Aineen taidemuseossa on sijoitettuna omistuspohjaltaan kahdenlaisia kokoelmia: Aineen Kuvataidesäätiön sekä Tornion kaupungin omistama Aineen taidemuseon kokoelma. Aineen Kuvataidesäätiön taidekokoelma karttuu Aineen Kuvataidesäätiön tekemien hankintojen myötä. Aineen taidemuseon kokoelma karttuu Tornion kaupungin vuosittain määrittämin investointi varoin.

2.1 Aineen Kuvataidesäätiön kokoelma

Aineen Kuvataidesäätiön kokoelma on Eila ja Veli Aineen yksityishenkilöinä keräämä suomalaisen taiteen kokoelma. Kokoelma karttuu vuosittain.

2.1.1 Aineen Kuvataidesäätiön kokoelma (01) kartunta 2023

01:1841 Takalo-Eskola, Ilkka Juhani (1937),
Ryömivää ajattelua, 2022, sekatekniikka, 54 x 41,5 cm
01:1842 Takalo-Eskola, Ilkka Juhani (1937),
Ryömivää ajattelua 2, 2022, sekatekniikka, 83,5 x 59 cm
01:1843 Takalo-Eskola, Ilkka Juhani (1937),
Pää ja sen sisustaa, 2022, akryyli paperille, 54 x 83 cm
01:1844 Takalo-Eskola, Ilkka Juhani (1937),
Ikiuimari, 2022, akryyli paperille, 70,2 x 52,6 cm
01:1845 Takalo-Eskola, Ilkka Juhani (1937),
Hallitsija, 2007, valokuva, 30 x 19,5 cm
01:1846 Takalo-Eskola, Ilkka Juhani (1937),
Yritys ylittää suo, 1972, valokuva, 23 x 19,5 cm
01:1847 Kansala, Rosa (1992),
Jännitysnäytelmä, 2023, keramiikka, 57 x 32 x 27 cm
01:1848 Hyrri, Juliana (1989),
Kolmipäinen koira, 2022, öljy ja akryyli pellavalle, 120 x 100 cm

2.1.2 Liisa Rautiaisen taidekokoelma (05)

Kokoelma koostuu Liisa Rautiaisen Aineen taidemuseolle lahjoittamista omista teoksista ja luonnoksista sekä Nina Vanaksen tuotannosta. Kokoelmassa on merkittävä määrä Liisa Rautiaisen luonnoksia. Kokoelmassa myös laaja kokoelma luonnoksia ja luonnoskirjoja.

2.1.3 Mitali ja Ex Libris –kokoelma (06)

Kokoelma sisältää yhteensä mitaleja ja exlibriksiä.

2.1.4 Unto Pusan kokoelma (09)

Kokoelma koostuu Unto Pusan maalauksista ja luonnoksista. Kokoelma oli kertaluontoinen lahjoitus eikä kartu enää. Lahjoitukseen kuuluu myös taidekirjoja ja -luetteloita.

Etualalla Rosa Kansalan keraaminen veistos Jännitysnäytelmä ja taustalla Juliana Hyrrin teos Kolmipäinen koira. Teokset ovat osa kokoelmanäyttelyä Mitäs täällä tapahtuu?. Kuva: Eija Mäki-vuori, 2023.

2.2 Aineen taidemuseon kokoelma

Aineen taidemuseon kokoelmaa kartutetaan Tornion kaupungin vuosittain määrittelemillä investointivaroilla. Kokoelmahankinnoista vastaa Aineen taidemuseon henkilöstöstä koostuva työryhmä.

Aineen taidemuseon kokoelma, kartunta 2023, investoinnit

02:667 Wallensköld, Viggo (1969), Hauta (4.), 2018, öljy kankaalle, 200 x 140 cm
02:670 Kallio, Mikko (1971), Olemme kasveja, eläimiä, ihmisiä, hiekkaa, 2019, vesivärit, tussit, grafiitti, kollaasi paperille, 98 x 251 cm
02:671 Lehtonen Braun, Niina (1975), Nimetön (Uneksivat äidit), 2023, installaatio, animaatio, sekatekniikka paperille
02:672 Valkonen, Ilona (1980), Sarjasta opintoretki manipulaatioon ihmissuhteissa, 2023, kankaita, lankaa, nauhoja, puukehykset, 60 x 50 cm/osa
02:673 Karintaus, Liisa (1977), Lintu ja auringonlasku, 2023, öljyliitu ja hiili kankaalle, 125 x 150 cm
02:674 Wähä, Helinä (1925–2013), Omakuva, 1956, öljy kankaalle, 59 x 45 cm
02:675 Wähä, Helinä (1925–2013), Hietaniemen kappeli, 1975, öljy kankaalle, 43 x 54 cm,
02:676 Karintaus, Liisa (1977), Kevät, 2020, tempera, öljyliitu, pastelli ja kerätyt pigmentit, kankaalle, 90 x 141 cm

Aineen taidemuseon kokoelma, kartunta 2023, lahjoitukset

02:669 Korolainen, Olavi (1945–2022) Seitsemäs aalto, 2001, öljy kankaalle, 100 x 100 cm
02:668 Lindfors, Anton (1890–1943), Petsamon luostari, 1928, akvarelli, 57,5 x 46,5 cm.

2.2.2 Suomen Kulttuurirahaston Lapin rahaston kokoelma (08)

Kokoelmaan on tehty lahjoituksia vuosina 2001, 2005, 2008, 2011, 2014 ja 2017.

2.2.3 Hannes Turakan kokoelma (10)

Kokoelma koostuu Hannes Turakan piirustuksista ja henkilökuvaluonnoksista sekä kahdesta öljyvärimaalauksesta ja luonnoslehtiöistä.

2.2.4 Maaretta Jaukkurin kokoelma (12)

Professori emerita, kuraattori Maaretta Jaukkuri lahjoitti vuonna 2022 Aineen taidemuseolle 115 taideteosta käsittävän taidekokoelmansa. Kokoelma inventoitiin vuonna 2023 teoksella.

2.3 Tornion kaupungin kokoelma

2.3.1 Tornion kaupungin kokoelma (03)

Tornion kaupungin kokoelma on luetteloituna Aineen taidemuseon tietokantaan ja teoksia on sijoitettuna kaupungin eri toimipisteisiin.

2.3.2 Kotiseututaiteen kokoelma (07)

Kokoelma ei kartu enää.

2.3.3 Matti Jaukkurin kokoelma (11)

Matti Jaukkuri on lahjoittanut vuosina 2007-2008 Tornion ja Haaparannan kaupungeille yhteisomistukseen.

2.4 Deponointikokoelmat

2.4.1 E. W. Ponkalan säätiö

E.W. Ponkalan säätiön deponointikokoelmaan kuuluu kolme teosta. Vuonna 2023 kokoelma karttui yhdellä teoksella. Kartunta 2023: Puranen Jorma (1951), Photo...de la pensée, 2023, hopeagelatiinivedos metallille, 32x37 cm.

2.4.2 Deponointikokoelma yksityishenkilö

Aineen taidemuseoon on deponoitu vuosina 2010, 2016 ja 2022 tehtyjen sopimusten mukaisesti teoksia yksityisestä kokoelmasta.

2.5 Kokoelmien kartunta

Aineen taidemuseon kokoelmien kartuntaa ohjaa museon kokoelmapoliittinen ohjelma. Kokoelmatyöryhmä tekee esitykset hankinnoista Aineen taidemuseon johtokunnalle, joka päättää hankinnoista.

Kartuntaa tarkastellaan mm seuraavin kriteerein:
Sopivuus museon kokoelmaprofiiliin, taiteellinen arvo ja laatu, kunto, yhteisöllinen merkitys, elämyksellinen, kokemuksellinen ja yhteiskunnallinen merkitys ja ajankohtaisuus, taideteoksen käyttö yleisötyössä ja teosten sijoitettavuus toimintaympäristössään.

2.6 Kokoelmateosten lainat

Aineen Kuvataidesäätiön kokoelmasta lainattuja teoksia vuonna 2023

01:1333, Mäkelä Jukka (1949) Kevät, 1984, akryyli kankaalle, Aineen Kuvataidesäätiön kokoelma.

Teos oli esillä Tampereella Sara Hildénin taidemuseossa Jukka Mäkelä näyttelyssä aikavälillä 11.2.–21.5.2023. Teos oli lainassa 23.1.–19.6.2023.

Aineen taidemuseon kokoelmasta lainattuja teoksia vuonna 2023

02:121, Koivisto Sanna (1955) Kevät, 1993, pronssi, Aineen taidemuseon kokoelma.

02:25, Koivisto Sanna (1955) Taakankantaja, 1986, pronssi, Aineen taidemuseon kokoelma.

Teokset olivat esillä Kemin taidemuseossa Kohtaamisia Sanna Koiviston retrospektiivinen- näyttelyssä 31.3.–27.5.2023.

02:290, Helevä Riitta (1951) Aurinko tulee takaisin, 2000, tuohi vesiväri, Aineen taidemuseon kokoelma.

Teos oli esillä Riitta-Alina Helevä: Lauluni-näyttelyssä Oulun taidemuseossa 11.2.–6.8.2023.

02:672, Valkonen Ilona (1980) Sarjasta Opintoretki manipulaatioon ihmissuhteissa, 2023, kollaasi, Aineen taidemuseon kokoelma.

Teos oli esillä Kajaanin taidemuseossa näyttelyssä Melankolia, dioraama ja kollaasin ihmeet - Kasojen juhlijat 18.1.–28.4.2024.

3 NÄYTTELYTOIMINTA

Aineen taidemuseossa järjestettiin vuoden 2023 aikana 10 näyttelyä. Aineen taidemuseon näyttelyt jakautuvat omista kokoelmista koostettujen näyttelyiden sekä ajankohtaisia ilmiöitä ja taiteilijoita esittelevien vaihtuvien näyttelyiden ohjelmaan. Vuonna 2023 Aineen taidemuseossa aloitettiin uusi näyttelysarja FOKUS, joka esittelee kokoelmista valikoituja taiteilijoita ja teoksia.

3.1 Kokoelmanäyttelyt

Risteyksiä - teoksia Aineen Kuvataidesätiön ja Aineen taidemuseon kokoelmista 10.10.2023–28.1.2024

Aineen Kuvataidesätiön ja Aineen taidemuseon kokoelmanäyttelyssä tuotiin yhteen autoilu ja taide. Näyttely kertoi kuinka 1920-luvulla uutuutta ja edistystä kaivannut karunkilaisen maanviljelijän poika Eelis Iisak (likka) Aine (1893–1974) omisti Pohjois-Suomen ensimmäisiin lukeutuneita autoja. Autoilu edusti 100 vuotta sitten uskoa tulevaisuuteen ja moderniin elämään. Likka Aine osallistui jääratojen vauhtikisoihin ja aloitti Ford-merkkisten automobiilien tuonnin Tanskasta Suomeen vuonna 1923, jolloin Pohjois-Suomessa ei juuri ollut edes maanteitä.

Likka Aineelta pojalleen Veli Aineelle siirtynyt Aineen autoliike edisti fyysisen liikkeen lisäksi ihmisten henkisten arvojen liikettä. Autokauppabisnes kukoisti 1950-luvulta eteenpäin ja samalla karttui Veli ja Eila Aineen mittava kotimaisen taiteen kokoelma, joka tunnetaan nykyisin Aineen Kuvataidesätiön kokoelmana ja Aineen taidemuseon perustana.

Näyttelyssä nähtiin teoksia seuraavilta taiteilijoilta: **Juhana Blomstedt, Yngve Bäck, Eva Cederström, Erik Enroth, Åke Hellman, Kari Huhtamo, Anitra Lucander, Leena Luostarinen, Lasse Juuti, Mauno Markkula, Olli Miettinen, Tuulikki Pietilä, Laila Pullinen, Eino Ruutsalo, Jaakko Somersalo, Rafael Wardi.**

*Kokoelmanäyttely
Risteyksiä, 2023*

*Kuva: Eija Mäkivuoti,
2023*

Mitäs täällä tapahtuu? kokoelmanäyttely 10.10.2023–

Kokoelmanäyttely Mitäs täällä tapahtuu? Avatui lokakuussa 2023 ja jatkuu vuoden 2024 ajan. Näyttely esittelee teoksia Aineen taidemuseon ja Aineen Kuvataidesäätiön kokoelmista. Näyttely kertoo muun muassa mikä on taidemuseo, mitä taidemuseossa tehdään ja haastaa kävijää pohtimaan, millaisia taideteoksia museossa tulisi olla.

Näyttely sopii kaikenikäisille ja sen tekstit on kirjoitettu helpolla suomen kielellä, joka on käännetty ruotsiksi ja englanniksi.

Näyttelyn taiteilijat: Mikä on taidemuseo?

Blomstedt Väinö, Danielson-Gambogi Elin, Enckell Magnus, Jansson Tove, Kyyhkynen Juho, Lucander Anitra, Mäntynen Johan, Schauman Sigrid, Tapper Kain, Thesleff Ellen, Tohka Sakari, Wallenius Otto

Mitäs täällä tehdään?

Holmberg Werner, Lampenius Heidi, Tulla Pentti, Hyttinen Niilo, Backberg Klaus, Wallensköld Viggo, Rautiainen Liisa, von Boehm Tuomas

Kaikkien taidemuseo

Goman Jussi, Laine Lauri, Kansala Rosa, Hyrri Juliana, Sara Maret Anne, Huber Sasha, Samma Jaanus, Juvani Illusia, Stauffer Kaarlo, Kanto Hanna, Kinnunen Anni, Pieski Outi

Kokoelmanäyttely Mitäs täällä tapahtuu? Kuva: Eija Mäkivuoti, 2023

3.2 Vaihtuvat näyttelyt

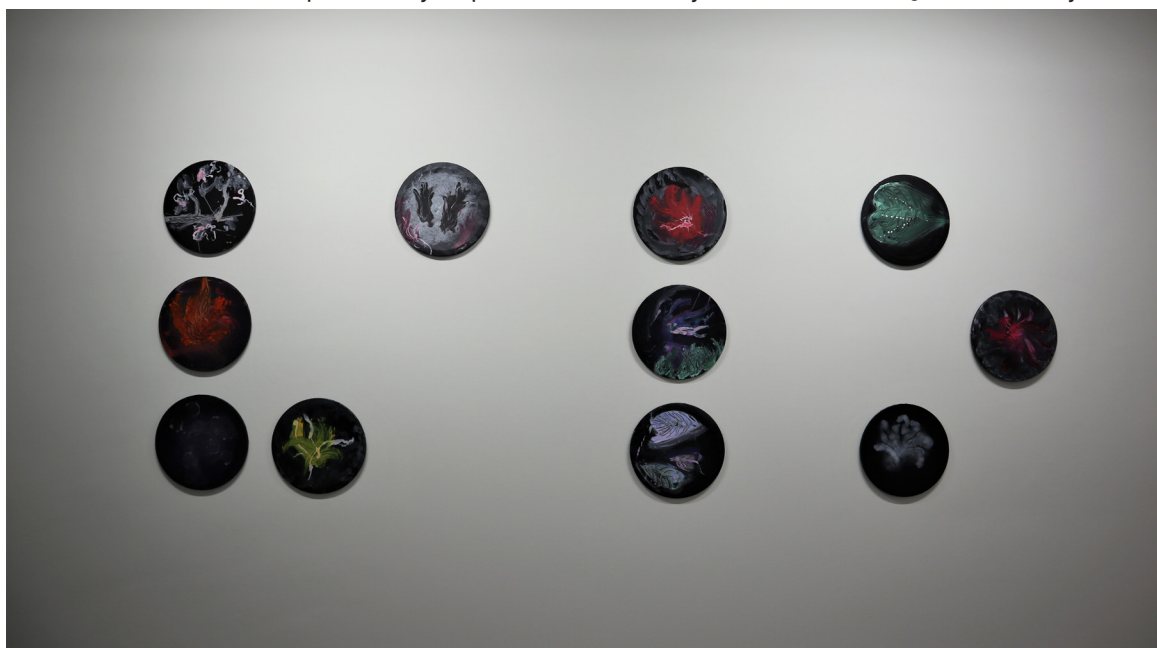
Ryhmänäyttely Tilaa taiteilijuuteen - vammaisten ja viittomakielisten taiteilijoiden yhdenvertaisuus 14.4.–21.5.2023

Ryhmänäyttely Tilaa taiteilijuuteen kokosi yhteen Torniossa ja Haaparannalla vuonna 2022 residenssissä työskennelleet taiteilijat ja taiteilijaparit: **Sofia Karinen, Aino Laiho & Olga Green, Kari Toiviainen** sekä **Maarit Hedman & Anu Haapanen**.

Yksi Tilaa taiteilijuuteen -hankkeen tavoitteista oli etsiä luovia ja kokeilevia ratkaisuja vammaisten ja viittomakielisten taiteilijoiden residenssityöskentelyyn. Mukana olleet taiteilijat valittiin avoimen ja kansainvälisen haun kautta. Näyttely Tilaa taiteilijuuteen, kokosi Aineen taidemuseon vaihtuvien näyttelyiden tilaan yhteen hankkeessa työskennelleiden taiteilijoiden tuotantoa. Näyttely yhdisti taiteilijat ja taiteilijaparit, jotka työskentelevät hyvin erilaisilla menetelmillä maalauksesta piirrokseseen ja liikkuvasta kuvasta installaatioihin. Teokset käsittelivät erilaisia teemoja kuten paikan henkeä Tornionlaaksossa, Suomen ja Ruotsin rajalla sekä tilaa, jossa taiteilijan oman äänen saaminen esille ei ole aina helppoa

Tilaa taiteilijuuteen – vammaisten ja viittomakielisten taiteilijoiden yhdenvertaisuus oli Kulttuurilla kaikille -palvelun toteuttama laaja kaksivuotinen hanke, jonka rahoitti Koneen Säätiö. Sen tavoitteena oli vahvistaa vammaisten ja viittomakielisten taiteilijoiden ammatillisia mahdollisuuksia ja yhdenvertaista asemaa taiteen alalla.

Lisäksi hankkeen kumppaneina toimivat vammaisten taiteilijoiden yhdistys Kulttuuriyhdistys Suomen EUCREA ry, Suomen Arvostelijain Liitto ry SARV, Säätiöt ja rahastot ry sekä Tampereen yliopiston Teatterityön tutkinto-ohjelma (Näty).

Ryhmänäyttely Tilaa taiteilijuuteen, 2023. Kuvassa Maarit Hedmanin teos "Pimeyden kukkia", 2023. Kuva: Jari Hannuniemi

Ilkka Juhani Takalo-Eskola 2.6.–6.8.2023

Ilkka Juhani Takalo-Eskolan (s. 1937, Keminmaa) näyttely esitteli taiteilijan tuotantoa kaikkiaan seitsemän vuosikymmenen ajalta Aineen Kuvataidesäätiön ja Aineen taidemuseon kokoelmista. Ilkka Juhani Takalo-Eskola lahjoitti vuonna 2021 kymmeniä teoksiaan Aineen Kuvataidesäätiön kokoelmaan. Näyttelyn tuoreimmat teokset olivat valmistuneet keväällä 2023. Aineen taidemuseon näyttelyssä oli esillä mm. taiteilijan tunnetuimpiin teoksiin lukeutuva valokuvadokumentaatio performansista Yritys ylittää suo (1972), jossa alaston mies rämpiä suossa.

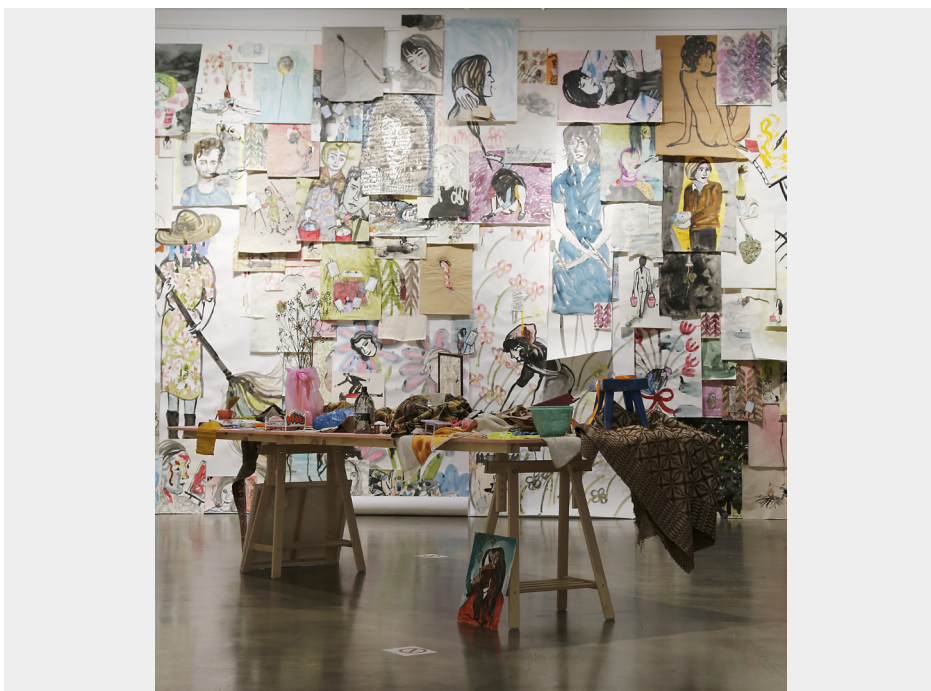

Ilkka Juhani Takalo Eskola teostensa äärellä näyttelyn avajaisissa. Kuva: Jari Hannuniemi, 2023

Melankolia dioraama ja kollaasin ihmeet - Mikko Kallio, Niina Lehtonen Braun, Ilona Valkonen 18.8.–12.11.2023

Kolmen taiteilijan yhteisnäyttely perehtyi syksyn 2023 ajan kollaasiin.

Taiteilijat Niina Lehtonen Braun, Mikko Kallio ja Ilona Valkonen tutkivat näyttelyssä kollaasia eri tavoin. Kolmen taiteilijan yhteisnäyttelyssä kollaasi ymmärrettiin sekä taiteen tekemisen tekniikkana että tapana olla ja ajatella tässä maailmassa. Näyttely Melankolia dioraama ja kollaasin ihmeet oli opastettu retki kollaasin ytimeen. Aineen taidemuseon näyttely liittyi osaksi Lehtonen Braunin, Kallion ja Valkosen keväällä 2023 Berliinin Hilbertraum-taidetilassa pitämää näyttelyä, Melancholy Diorama and the Wonders of Collage – Studio phase.

Etualalla Niina Lehtonen-Braunin, Ilona Valkosen ja Mikko Kallion yhteisteos, ja taustalla Niina Lehtonen-Braunin Maailman muru -teos. Kuva: Jari Hannuniemi

Yhteistyötä ja ystävyyttä - Teoksia Maaretta Jaukkurin kokoelmasta 1.12.2023–4.2.2024 Aineen taidemuseo

Torniolaiset sukujuuret omaavat kuraattori, emeritaprofessori Maaretta Jaukkuri lahjoitti vuonna 2022 Aineen taidemuseolle yli sata taideteosta käsittävän yksityisen taidekokoelmansa. Kokoelma heijastaa Jaukkurin yli neljän vuosikymmenen aikana tekemää yhteistyötä kotimaisten ja kansainvälisten taiteilijoiden kanssa. Pohjoismaisuus on yksi kokoelman ominainen piirre ja samalla se kertoo Jaukkurin omista kiinnostuksen kohteista. Näyttelyn kuraattorina toimi kokoelman lahjoittaja **Maaretta Jaukkuri**.

Näyttelyssä nähtiin teoksia taiteilijoilta **Timo Aalto, Juris Boiko, Matti Braun, Berlinde de Bruyckere, Per Inge Bjørlo, Anne-Karin Furunes, Hulda Hákon, Jorma Hautala, Karl-Georg Hirsch, Svein Johansen, Anita Jørgensen, Ilya Kabakov, Frans Kannik, Vladimir Koptef, Edvine Larssen, Leena Luostarinen, Wolfgang Mattheuer, Ernst Mether-Borgström, Paul Osipow, Jón Óskar, Ulla Rantanen, Torsten Renqvist, Saku Soukka, Christian Sked, Morten Skriver, Annika Ström, Thorbjørn Sørensen, Kain Tapper, Raša Todosijević, Raimo Walo, Karin Westerlund**

*Kuva Maaretta Jaukkurin kokoelmanäyttelystä Yhteistyötä ja ystävyyttä Edvine Larssenin teos In the Present as were I still (Text-bulbs VI, 2022).
Kuva: Jari Hannunieni, 2023*

FOKUS

FOKUS on vuorollaan yhteen taiteilijaan keskittyvä pienoisenäyttelyiden sarja, jonka teemana vuonna 2023 oli kokoelmien vähälle huomiolle jääneet naistaiteilijat sekä naisten asema Pohjois-Suomen kuvataiteessa. Vuonna 2023 FOKUS esitteli teoksia taiteilijoilta: **Ilta Sorro**, **Christina Snellman**, **Helinä Wähä** ja **Annikki Luukela**. Näyttelyissä esiteltiin teoksia Aineen taidemuseon, Aineen Kuvataidesätiön ja Kemlin taidemuseon kokoelmista.

Ilta Sorro 23.5.–16.7.2023, Christina Snellman 18.7.–3.9.2023, Helinä Wähä 8.9.–5.11.2023, Annikki Luukela 10.11.–28.1.2024

Annikki Luukela teostensa äärellä 2023, kuva: Amanda Hakoköngäs

Tornion kaupungintalon taideohjelma

Tornion kaupungintalon jokaisessa kerroksessa sijaitseva ripustus uusittiin teemalla *Rinnakkaiselo*, taidetta Aineen taidemuseon kokoelmista 2023-2024. Rinnakkaiselo-näyttely käsittelee yhdessä elämistä ja toimimista. Teosvalintojen lähtökohtana ovat olleet kussakin kerroksessa sijaitsevat kaupungin palvelut. Kirjaimellisten tulkintojen sijaan tavoitteena on ollut avata teosten ja kerroskohtaisten toimintojen välille keskusteluyhteys ja siten tarjota uusia väyliä arjen ja taiteen kohtaamiselle. Tornion kaupungintalon ripustus uusitaan vuosittain.

Rafael Wardi, *Paikka auringossa II*, 1988, Aineen taidemuseon kokoelma

4 MUSEOPEDAGOGIA

Aineen taidemuseon museopedagogista toimintaa ohjaa vuonna 2014 laadittu ja vuonna 2022 päivitetty Aineen taidemuseon museopedagoginen suunnitelma. Museopedagogia on yleisölle suunnatun toiminnan ydin. Aineen taidemuseon museopedagogisena tavoitteena on kasvattaa taiteen ymmärtämistä ja arvostamista oman kokemisen kautta, itse tehden.

4.1 Yleisötyö

Aineen taidemuseon yleisötyö ja sen osana taidekasvatuspalvelut ovat keskeinen osa taidemuseon toimintaa. Toiminnan muotoja ovat mm. opastukset, työpajat ja oheistapahtumat. Toiminnasta vastaa Aineen taidemuseon museopedagoginen henkilöstö.

Opastukset ovat vuorovaikuttaisia ja osallistavia. Niiden avulla kerrotaan ajankohtaisista näyttelyistä ja taideteoksista.

Taidetyöpajat mahdollistavat osallisuuden ja niiden avulla näyttelyssä koettua pääsee itse tekemään. Työpajoissa käytetään taiteen eri menetelmiä. Työpajat ja opastukset soveltuvat kaikille.

Kuva: Eija Mäki vuoti, 2023

4.2 Taidekasvatustyöpajat 2023

Aineen taidemuseossa tuotetaan taidekasvatuspalvelua sekä museon tiloissa että jalkautuvana sen rinnalla. Jalkautuvan taidekasvatustyön toimintamalli kehitettiin Aineen taidemuseossa vuonna 2022. Siinä taidemuseopalvelut viedään paikan päälle osallistujien luo. Palvelulla mahdollistetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuus myös heille,

jotka eri syistä eivät käytä jo tarjolla olevia palveluja. Palvelu tuottaa vuosittain satoja työpajoja, joiden kautta tavoitetaan tuhansia osallistujia.

"Aineen taidemuseon taidekasvatusohjelman periaatteena on olla koko elämänkaaren kattava, osallistumista ja oivaltamisen iloa tuottava sekä yhteisöllisyyttä edistävä. "

Taidetyöpajat toteutetaan siten, että ne soveltuvat kaikenikäisille ja erityyppisille ryhmille. Aktiivisimmat osallistujat ovat Tornion kaupungin lapset ja nuoret. Työpajojen aiheet ja tekniikat suunnitellaan vaihtumaan vuoden aikana liittyen eri näyttelyihin ja taideteoksiin.

Keväällä 2023 työpajoja järjestettiin 180 ja niihin osallistui 2 779 osallistujaa. Taidekasvatuksen teemana oli graffitit ja tekniikkana pleksimaalaus. Osana työpajaa esiteltiin Aineen taidemuseon kokoelmista nykytaidetta.

Syksyn 2023 taidekasvatuksessa toteutettiin 188 työpajaa, joihin osallistui 3 277 osallistujaa. Kollaasiaiheinen työpaja Kirjeitä taiteilijoilta toteutettiin yhteistyössä Melankolia dioraama ja kollaasin ihmeet -näyttelyn taiteilijoiden Niina Lehtonen Braunin, Mikko Kallion ja Ilona Valkosen kanssa. Taiteilijat valmistelivat työpajojen osallistujille kollaasimateriaaleja, jotka jaettiin osallistujille kirjekuorissa.

Senioreille järjestettiin keväällä 9 työpajaa, joihin osallistui 66 osallistujaa, ja syksyllä järjestettiin 11 työpajaa, joihin osallistui 103 osallistujaa. Työpajat järjestettiin yhteistyössä Koivukodin sekä Tornion Senioripisteen kanssa.

Kirjeitä taiteilijoilta

Aineen taidemuseon kollaasityöpaja

Melankolia dioraama ja kollaasin ihmeet:

Niina Lehtonen-Braun • Mikko Kallio • Ilona Valkonen

18.8.-12.11.2023

Kirjeitä taiteilijoilta
-työpajan juliste

Syksyn taidepajassa osallistujat saavat kirjeen taiteilijoilta. **Niina Lehtonen Braun**, **Mikko Kallio** ja **Ilona Valkonen** esittelevät kollaasin monimuotoisuutta Aineen taidemuseon näyttelyssä *Melankolia dioraama ja kollaasin ihmeet*. Taiteilijat ovat keränneet osallistujille henkilökohtaisiin taidekirjeisiin materiaaleja oman kollaasin tekemistä varten.

Kollaasipaja voidaan toteuttaa taidemuseon tilojen lisäksi päiväkodissa, koulussa tai ryhmän omassa kokoontumistilassa ohjattuna taidepajana. Taidepaja sisältää taideteosten esittelyn, ohjauksen tekniikkaan ja materiaalit. Työpaja sopii kaikenikäisille ja on veloitukseton.

Ilmoittautumiset ja lisätietoja:
Museolehtori Anita Alamaunu
050 597 1192 / anita.alamaunu@tornio.fi
AINEEN TAIDEMUSEO

Kuva: Taiteilija Ilona Valkonen Viippolan residenssissa keräämässä materiaaleja taidekirjeisiin.

4.3 Yhteistyö ja tapahtumat

Aineen taidemuseo oli vuonna 2023 mukana lukuisissa yhteistapahtumissa, joita järjestivät mm. Tornion seurakunta, Asunnottomien yö, YLE Pikku Kakkonen ja Tornion partio. Aineen taidemuseo on tehnyt useana vuonna yhteistyötä Tornion partion Pohjan Tytöt ja Sissit ry:n kanssa. Partiolaiset järjestivät syysleirin Karijärvellä 30.9., jossa museoassistentti vierailivat pitämässä taidetyöpajoja. Aineen taidemuseo on suunnitellut partiolle kulttuurimerkin.

*Partiolaisten kulttuurimerkki.
Kuva: Brita-Kaisa Välimaa, 2023*

Aineen taidemuseolla on vakiintunut yhteistyö Tornion Perheiden talon kanssa. Perheiden talon asiakkaille järjestetään kuukausittain työpajatoimintaa. Osallistujat ovat alle kouluikäisiä lapsia vanhempiensa kanssa. Keväällä 2023 toiminta tapahtui Rajakartanon remontin vuoksi Perheiden talolla, syksyllä toiminta jatkui taidemuseon tiloissa.

Syyslomaviikolla 16.-20.10.2023 järjestettiin 7-16-vuotiaille lapsille ja nuorille suunnattu taideleiri. Leirille osallistui 21 lasta ja nuorta. Leirillä tutustuttiin Aineen taidemuseon kokoelmiin, työskenneltiin eri taidetekniikoilla taidekasvatustila Valossa sekä tutustuttiin alueen muuhun kulttuuritarjontaan. Toimintaan saatiin avustusta Aluehallintovirastolta.

*Taideleiriläisten
tuotoksia
esillä leirin
päättäjaisissä.
Kuva: Amanda
Hakoköngäs*

Kevään ja syksyn ajan yhteistyössä Senioripisteen kanssa järjestettiin Taidepistettä taidekasvatustilassa yhteensä 10 kertaa. Taidepisteessä seniorit pääsivät itse tekemään taidetta eri tekniikoin. Syksyllä 2023 aloitettiin yhteistyö Koivukodin kanssa. Museoassistentti vieraili Koivukodilla 6 kertaa syksyn aikana pitämässä työpajoja Koivukodissa asiakkaina oleville asukkaille.

5 HANKKEET JA PROJEKTIT

Tilaa taiteilijuuteen 2022–2023

Tilaa taiteilijuuteen – vammaisten ja viittomakielisten taiteilijoiden yhdenvertaisuus oli Kulttuuria kaikille -palvelun toteuttama laaja kaksivuotinen hanke, jonka rahoitti Koneen Säätiö. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa vammaisten ja viittomakielisten taiteilijoiden ammatillisia mahdollisuuksia ja yhdenvertaista asemaa taiteen alalla. Yksi osa hanketta oli Aineen taidemuseon kanssa toteutettavat residenssijaksot, joiden tavoitteena oli mahdollistaa taiteilijoiden omaehtoista työskentelyä.

Hankkeessa työskentelivät taiteilijat:

Sofia Karinen on Limingan taidekoulussa opiskeleva 21-vuotias suomalaisranskalainen kuvataiteilija, jonka maalausten aiheina ovat hänen elinympäristönsä sekä lähiluonto.

Viittomakielinen työpari **Aino Laiho** ja **Olga Green** tutkivat residenssissä turvallisen tilan sekä vuorovaikutuksen ja leikin luomia mahdollisuuksia yhteiselle taiteelliselle ilmaisulle. He työskentelevät kokeilevasti useilla eri tekniikoilla ja materiaaleilla.

Kari Toiviainen on CP-vammaisen, monialaisesti työskentelevä teatterin ja audiovisuaalisen ilmaisun ammattilainen, joka työsti residenssissä yhteisöllistä videoteosten sarjaa.

Maarit Hedman ja Anu Haapanen työstivät residenssissä sekatekniikka- ja akryylimaalauksista sekä hiilipiirroksista koostuvaa näyttelykokonaisuuttaan. Teoksillaan he kävivät näkevän ja näkönsä menettäneen taiteilijan välistä vuoropuhelua pimeydestä.

Taiteilijat työskentelivät syksyn 2022 ajan Viippola residenssissä Torniossa ja Haaparannan Ruotsinsuomalaisella kansanopistolla. Residenssijaksoson päätteeksi taiteilijat toteuttivat yksityisnäyttelyitä Haaparannalla ja Torniossa. 13.4.2023 avattiin taiteilijoiden yhteisnäyttely Aineen taidemuseossa

Antirasismiseminaari 24.8.2023

Taiteen edistämiskeskus myönsi Aineen taidemuseolle avustuksen kulttuurisen moninaisuuden edistämiseen ja rasismiin vastaiseen toimintaan.

Avustuksella toteutettiin Antirasismiseminaari 24.8.2024.

Tapahtuman tavoitteena oli vahvistaa osallistujien valmiuksia tunnistaa ja puuttua rasismiin sekä löytää antirasistiseen toimintaan sidottuja toimenpide-ehdotuksia käytännön antirasistiseen työhön. Seminaari oli maksuton ja kaikille avoin, mutta ensisijaisesti se oli kohdennettu Pohjois-Suomessa kulttuuri- ja sivistysalalla toimiville tahoille, joille taito antirasistiseen työskentelyyn on tärkeää ja ajankohtaista jokapäiväisessä työssä. Tapahtumaan osallistui 38 henkilöä.

Tilaisuudessa puhuivat **Mona Eid** (projektipäällikkö, THL), **Anna Litewka-Anttolainen** (Yhdenvertainen Oulu2026), **Virpi Kannianen** ja **Selina Väliheikki** (kuraattori, Oulun taidemuseo), **Anu Railasto-Moran** (koulutus-päällikkö, Rauhankasvatusinstituutti), **Paola Jalili** (taiteilija) ja **Nuura Naboulsi** (moninaisuusagentti, taiteilija).

*Antirasismi
seminaari Aineen
taidemuseossa Kuva:
Jari Hannuniemi, 2023*

Nuoret taidekuraattoreina

SKR Lapin rahasto myönsi Aineen taidemuseon Ystävät ry:lle avustuksen osana Taidetta kaikille-rahoitusta. Hanke Vuorovaikutteinen kohtaaminen taiteen äärellä; nuoret, syrjäytymisvaarassa olevat aikuiset kuratoivat taidenäyttelyn 2023-24 toteutettiin yhteistyössä Aineen taidemuseon ystävät ry:n, Ammattioppilaitos Luovi Tornion sekä Tornion Työvoimalasäätiön kanssa. Hankkeessa Työvoimalasäätiön Startti-pajan nuoret ja Luovi Tornion opiskelijat kokoontuivat säännöllisesti puolen vuoden ajan Aineen taidemuseoon. Toiminnallisten tapaamisten kautta nuoret oppivat tuntemaan taidemuseon toimintaa ja kokoelmaa, keskustelemaan ja vaihtamaan ajatuksia taiteen äärellä, toimimaan yhdessä ja harjoittamaan oman äänen esiin tuomista. Lopputuloksena nuoret kuratoivat Aineen taidemuseon kokoelmista ystävänpäivänä 14.2.2024 avautuvan näyttelyn Aineen saliin.

Kaikkien syntymäpäivät 2023–2026 Oulu2026

Oulu2026 säätiö myönsi vuonna 2023 Aineen taidemuseolle avustuksen hankkeella Kaikkien syntymäpäivät. Hanke toteutetaan Oulu2026 Euroopan kulttuuripääkaupunki vuonna, joka on myös Aineen taidemuseon 40-vuotisjuhla. Hankkeen rahoitus alkaa vuonna 2025.

Kläpit lipolle - oppipäivä Kukkolankoskella 2023–2025

ProSiika ry, Tornionlaakson museon ja Aineen taidemuseon yhteishankkeessa tuotiin Tornion, Ylitornion, ja Pellon koululaiset Kukkolankoskelle, jossa perehdyttiin Tornionjoen perinteiseen koskikalastukseen liittyvän aineettoman kulttuuriperinnön äärelle erilaisin työpajoin. Projektin ensimmäisessä vaiheessa kaikilla Tornion 5. luokkalaisilla oli mahdollisuus päästä perehtymään lippouskulttuuriin työpajojen kautta. Hanke jatkuu vuoteen 2025 saakka.

Aineen taidemuseo. Kuva: Eija Mäki vuoti, 2023

6 TOIMITILAT

6.1 Yleiskuvaus rakennuksesta ja tiloista

Aineen taidemuseo sijaitsee Rajakartano-rakennuksessa yhdessä Tornion kirjaston kanssa. Rakennus valmistui vuonna 1985. Sen on suunnitellut arkkitehtitoimisto Matti Porkka Oy. Rakennus peruskorjattiin 1.2.2022-10/2023

Aineen taidemuseo tilat toimivat kolmessa kerroksessa. Sisääntuloaulassa sijaitsevat asiakaspalvelupiste sekä pienoisnäyttelyille tarkoitettu tila. Samassa kerroksessa on toimistohuoneita sekä taidekäsikirjasto. Pohjakerroksessa sijaitsevat taidekasvatustilat, museotekniset työtilat, sekä kokoelman käsittely- ja säilytystilat. Pohjakerroksessa sijaitsee myös auditorio, johon mahtuu noin 100 henkeä. Rakennuksen ylimmässä kerroksessa sijaitsevat näyttelytilat ja Café Aine. Kaikkia taidemuseon tiloja vuokrataan tilaisuuksiin ja tapahtumiin.

Vuosina 2021–2023 remontissa toteutettiin kiinteistöön mm. seuraavia perusparannuksia ja uudistuksia:

Ilmanvaihto uusittiin. Päätelaitteiden lisäksi uusittiin myös ilmanvaihtokanavat,
Vesikatto uusittiin 2021, vesikatteen alle aluskate ja uusittiin kattoikkunoiden ikkunat sekä sadevesikourut ja -rännit.
Puurakenteiset ikkunat uusittiin.
Rajakartanon pääovet vaihdettiin umpiovista lasioviin.
Rajakartanon sisääntuloaulan kalustus uusittiin.
Aineen taidemuseon pääovet vaihdettiin.
Aineen taidemuseon sisääntuloaulan pohjaratkaisu uusittiin.
Sisääntuloaulaan rakennettiin henkilöhissi.
Palvelutiski uusittiin toimivaksi myös pyörätuolikorkeudella.
Näyttelysalien lattiat uusittiin ja kynnykset poistettiin.
Café Aineen lattiamatto vaihdettiin, myyntitiski korjattiin.
Valaistus uusittiin näyttelysaleissa, toimistoissa ja työtiloissa.
Tilamuutoksen myötä kokoelmalle saatiin uusi säilytystila.

Taidemuseon kokoelmasäilytystiloissa ja työtiloissa tehtiin muutoksia. Tiloja muutettiin tarkoituksenmukaisemmiksi ja toimintaa paremmin vastaaviksi.

Rakennuksessa alkujaan konservaattorille suunnitellut tilat muutettiin remontin yhteydessä teossäilytystilaksi. Tilaan asennettiin 18 siirtohyllyä, joiden avulla ripustuspinta-alaa verkkoseinillä on 446 neliometriä. Siirtohyllyyiin sisältyy yksi siirtovaunu, jossa on hyllytilaa ja laatikosto. Tilaan saatiin nykyaikainen työpöytä, jossa teosten käsittely on turvallista ja helppoa. Siirtohyllyt ja työpöydän toimitti ja asensi Metallivalmiste Laaksonen oy. Tilaan asennettiin kostutus/kuivausjärjestelmä säilytysolosuhteiden hallitsemiseksi.

Näyttelysalien valaistus uusittiin nykyaikaisiin Erco-merkkisiin led-valaisimiin. Vanhojen valokiskojen tilalle asennettiin uudet valokiskot huomattavasti korkeammalle, jolloin salien näkemäesteet poistuivat. Tämä mahdollistaa myös suurten, korkealle ulottuvien teosten tarkastelemisen useammasta suunnasta. Näyttelysalin lattiat saivat uudet pinnat.

Taidemuseon verstaalle asennettiin purunpoistojärjestelmä, uusittiin valaistus sekä lattiaan vaihdettiin luistamaton työturvallinen pinta.

Taidekirjastoon vaihdettiin kalusteita sekä uusittiin valaisu. Taidekäsikirjaston kokoustekniikkaa parannettiin hankkimalla tilaan uusi liikuteltava näyttö. lasta opettajineen.

Kuva: Jari Hannuniemi

6.2 Café Aine

Aineen taidemuseo avautui yleisölle remontin osittain valmistuttua 13.4.2023. Museopalvelutyöntekijän rekrytoinnin myötä kahvilatoiminta käynnistyi varsinaisesti 10/2023. Kahvilatoiminnan lisäksi Café Aine toteutti vuonna 2023 toimintaansa tilauskahvilana mm. kokouskahvitusten, tilauslounaiden ja erilaisten tapahtumien muodossa. Café Aineelle on tehty kestävän kehityksen suunnitelma, jota noudatetaan mm. kausituoteperiaatteella ja kierrättämisellä. Café Aineen kahvilatuotteet valmistetaan pääasiallisesti raaka-ainetasolta ja noudattaen kestävän kehityksen periaatteita.

Yleisö tapahtumat, joissa Café Aine oli mukana 2023

1.9.–2.9.2023 Neulefestarit (3 200 hlö)
12.–13.10.2023 Taidemuseopäivät (n. 90 hlö)
16.–20.10.2023 Taideleiri taidemuseolla (n. 15 hlö)
2.11.2023 Kauhukartano (330 hlö)
10.–11.10.2023 Torniossa PIOT-festivaali
18.–19.11.2023 Taidebasaari (n. 1000 hlö)
9.12.2023 Kulttuurikartanon joulu (ent. Joulupolku) (n. 280 hlö)
13.12.2023 DiDa-day (n. 70 hlö)

6.3 Taidekäsikirjasto ja arkisto

Aineen taidemuseossa sijaitseva taidekäsikirjasto on osa Lapin kirjastojärjestelmää. Kirjoja ei lainata ulos, mutta ne ovat esimerkiksi tutkijoiden käytettävissä. Taidekäsikirjasto karttuu pääasiallisesti museoiden julkaisuvaihtorenkain kautta.

Aineen taidemuseo ylläpitää kokoelmiinsa liittyvää kuva- ja lehtileikearkistoa

7 AINEEN TAIDEMUSEOSSA TAPAHTUI 2023

7.1 Kävijät

Aineen taidemuseo avattiin yleisölle 13.4.2023 osittain, sillä remontti jatkui vielä näyttelysaleissa. Taidemuseon toiminta pääsi kokonaisuudessaan käyntiin lokakuussa, jolloin remontti valaistuksen ja lattian osalta valmistui.

Monien poikkeusvuosien jälkeen Aineen taidemuseossa päästiin vuonna 2023 kävijöiden määrässä koronavuosia edeltäneihin lukuihin, vaikka taidemuseo oli vielä suljettuna osan vuodesta. Kävijämäärä 20 390 on museon historian ennätys.

7.2 Tapahtumat 2023

Aineen taidemuseossa järjestettiin vuoden 2023 aikana kaikille avoimia yleisötapahtumia. Aineen taidemuseossa järjestettiin vuonna 2023 84 tapahtumaa, joita 50 itse tuotettuja. Tapahtumien järjestämisessä tehdään yhteistyötä alueen eri toimijoiden ja yhdistysten kanssa.

Säännöllisiin tapahtumiin kuului mm. Meri-Lapin Jousikvartetin konsertit sekä yhteistyössä Pohjola-Nordenin kanssa järjestetyt Kuukauden Pohjoismainen elokuva-näytökset.

Valikoituja tapahtumia Aineen taidemuseossa

Taidemuseo osallistui hiihtolomaviikolla 6.–8.3.2023 Talvihehku-tapahtumaan järjestämällä koko viikon kestävä, kaikille avoimen monotypiatyöpajan.

Tornio-päivänä 13.5.2023 Aineen taidemuseossa järjestettiin yleisölle avoimia konsertteja, elokuvanäytöksiä ja tanssiesityksiä.

Tornio-viikolla toukokuussa 2023 julkistettiin Tornion ja Haaparannan yhteinen Veistosreitti-opas. Julkistamistilaisuudessa tutustuttiin julkiseen taiteeseen Torniossa ja Haaparannalla,

Pleksimaalaustyöpaja taiteilija Sanna Haimilan ohjauksessa 12.-13.6.2023

Taidemuseo oli mukana 21.-27.8.2023 BorderPride -viikolla organisoimalla kaikille avoimen non-stop kylttipajan ja sateenkaariliputtamalla sekä osallistumalla pääjuhlan paneelikeskusteluun.

Yhdistykset ja vapaaehtoiset toteuttivat 1.-2.9.2023 Neulefestarit-tapahtuman. Ohjelmallinen tapahtuma sisälsi mm. luentoja, työpajoja ja yrittäjien esittelyä.

Vanhusten viikolla 3.-4.10.2023 järjestettiin opastuksia ja ohjattuja taidetyöpajoja.

Aineen taidemuseo yhdessä Suomen Museoliiton kanssa toteutti museoammattilaisille suunnatut Valtakunnalliset Taidemuseopäivät 12.-13.10.2023

Perinteeksi muodostunut, ohjelmallinen taiteen esittely- ja myyntitapahtuma Taidebasaari järjestettiin 18.11.-19.11.2023. Kävijöitä tapahtumassa n. 1000.

Taidemuseossa järjestettiin avoimet ovet 10.-11.11.2023 osana PIOT-valofestivaalia.

Marraskuussa Aineen taidemuseo kutstui Tornion kaupungin työntekijät juhlistamaan taidemuseon remontin valmistumista 23.11.2023.

Juhlapuhujana Olli Rainio, Tornion kaupunginhallituksen pj.

Kansainvälinen vammaisten päivä DiDa goes Cities 13.12.2023. Tapahtumassa puhui Outi Rämö, Tornion kh:n edustaja vammaisneuvostossa sekä esiintyi pyörätuolitanssiryhmä Viilettäjät ja teatteriryhmä Happy Crew Haaparannalta.

*Neulefestarit
2023
Kuva: Jari
Hannuniemi*

8 HALLINTO

Aineen taidemuseo on Tornion kaupungin omistama ja ylläpitämä taidemuseo. Aineen taidemuseo on osa Tornion kaupungin sivistyspalveluita. Säätiötaustasta johtuen Aineen taidemuseolla on oma johtokunta.

Aineen taidemuseon johtokunta 2023

Jäsenet

Kristiina Aine, puheenjohtaja

Vilho Auniola, varapuheenjohtaja

Mikko Vaara

Piritta Peurasaari

Antti Pietilä

Varajäsenet

Kirsti Aho

Saana Eronen

Tapio Sillanpää

Reino Wanhatalo

Sirpa Kokkonen

Kaupunginhallitusta johtokunnassa edustivat kaupunginhallituksen puheenjohtaja Olli Rainio sekä Päivi Pukero. Tornion kaupungin sivistystoimenjohtaja Tarja Konola-Jokinen toimi kokouksissa esittelijänä ja Aineen taidemuseon johtaja Virpi Kannainen valmistelijana ja sihteerinä.

Johtokunta kokoontui 8 kertaa ja käsitteli 46 asiaa.

9 TAIDEMUSEON HENKILÖKUNTA

Vakituinen henkilökunta

Virpi Kannianen, museonjohtaja
Anita Alamaunu, museolehtori
Amanda Hakoköngäs, amanuenssi
Jari Hannuniemi, näyttelymestari
Mikko Saarenpää, museomestari (eläkkeelle 31.10.2023)
Brita-Kaisa Välimaa, museoassistentti 1.8.2023-

Määräaikaiset, kesätyöntekijät, opiskelijat ja harjoittelijat

5.9.2022–30.4.2025 Pasi Makslahti, museomestari, oppisopimus
1.9.2022–30.8.2023 Elina Temmes, museoassistentti
1.3.–7.6.2023 Taina Lankila, museopalvelutyöntekijä
27.3.–6.4.2023 Petrus Webjörn, työharjoittelija
4.4.–2.5.2023 Juho Ranta, museoassistentti
1.5.–31.12.2023 Niklas Nalli, museoassistentti
5.5.–4.7.2023 Aino Angeria, kesätyöntekijä
29.5.–31.5.2023 Eemeli Perkkiö, TET-harjoittelija
1.–30.6.2023 Eveliina Vierimaa, kesätyöntekijä
1.6.–31.7.2023 Veera Fischera, työharjoittelija
26.6.–25.7.2023 Rosa Alaniemi, kesätyöntekijä
1.6.–31.7.2023 Tien Nguyen, työharjoittelija
3.–30.7.2023 Prisha Bashme, kesätyöntekijä
9.8.–15.10.2023 Eveliina Kupari, kahvilatyöntekijä
15.8.–15.12.2023 Agnieszka Karulska, Suomea Suomessa-harjoittelija
1.10.2023–31.12.2024 Mirja Kunnari, museoassistentti
2.–6.10.2023 Viivi Tiiri, Putaan koulu, TET-harjoittelija
1.10.2023–28.2.2025 Anu Erkinantti, museopalvelutyöntekijä
9.–20.10.2023 Veera Emilia Kälkäjä, työharjoittelija
16.–20.10.2023 Laura Lintula, työharjoittelija
1.11.2023–31.1.2024 Merja Hooli, museoassistentti
20.–25.11.2023 Helmi Niskala, TET -harjoittelija
11.12.2023–11.8.2024 Olli-Markus Latvala, museoassistentti

10 KOULUTUKSET

Aineen taidemuseon henkilöstö kehitti osaamistaan kouluttautumalla.

Valikoituja koulutuksia, johon henkilökunta on osallistunut:

Taideteollisuusalan erikoisammattitutkinto, museotekniikan oa, museomestari
Museologian perusopinnot 25 op
Tiedonohjauksen ja sähköisten asiakirjojen hallinta 60 op, tutkinnon osa
Navisec-koulutus henkilöstön tietoturvasta ja tietosuojasta
Museoliiton työsuojeluverkosto; lyijy 2 h 31.3.2023
EA1 ensiapukoulutus
Asiakaspalveluruotsi 24 h 1.8.-14.9.2023

Valikoituja tapahtumia ja seminaareja, joihin henkilökunta osallistui vuonna 2023:

Valtakunnalliset museopäivät 24. -26.5.2023
Antirasismi-seminaari 24.8.2023
Lapin museopäivät 25.-26.10.2023
Valtakunnalliset taidemuseopäivät 12.-13.10.2023

11 JÄSENYTYDET JA EDUSTUKSET

Kansainvälinen museoneuvosto (International Council of
Museums) ICOM
Taideneuvosto (museonjohtaja jäsen 2022–2025)
Suomen museoliitto - Finlands museiförbund ry
Lapin lastenkulttuuriverkosto

Mitäs täällä tapahtuu? kokoelmanäyttely. Kuva: Eija Mäki vuoti, 2023

12 TALOUS 2023

851 TORNION KAUPUNKI
Kohde: ei rajattu

AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA ULKIOINEN LASKENTA	TA 2023	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	TP 2023	Poikkeama	Tot-%
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	17 118	0	17 118	16 426	-692	96,0 %
MAKSUTUOTOT	7 500	0	7 500	17 622	10 122	235,0 %
TUET JA AVUSTUKSET	45 380	0	45 380	30 253	-15 127	66,7 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	69 998	0	69 998	64 301	-5 697	91,9 %
TOIMINTAKULUT						
HENKILÖSTÖKULUT	-342 760	0	-342 760	-362 665	-19 905	105,8 %
PALKAT JA PALKKIOT	-278 190	0	-278 190	-292 824	-14 634	105,3 %
HENKILÖSIVUKULUT	-64 570	0	-64 570	-69 841	-5 271	108,2 %
ELÄKEKULUT	-54 390	0	-54 390	-58 796	-4 406	108,1 %
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-10 180	0	-10 180	-11 045	-865	108,5 %
PALVELUJEN OSTOT	-42 800	0	-42 800	-47 199	-4 399	110,3 %
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-45 112	0	-45 112	-26 349	18 763	58,4 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-3 000	0	-3 000	-4 282	-1 282	142,7 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-433 672	0	-433 672	-440 494	-6 822	101,6 %
TOIMINTAKATE	-363 674	0	-363 674	-376 194	-12 520	103,4 %
AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA SISÄINEN LASKENTA						
TOIMINTATUOTOT						
MYYNITUOTOT	0	0	0	945	945	
MAKSUTUOTOT	0	0	0	1 110	1 110	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	2 055	2 055	
TOIMINTAKULUT						
PALVELUJEN OSTOT	-56 190	0	-56 190	-56 128	62	99,9 %
MUUT TOIMINTAKULUT	-184 630	0	-184 630	-184 630	0	100,0 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-240 820	0	-240 820	-240 758	62	100,0 %
TOIMINTAKATE	-240 820	0	-240 820	-238 703	2 117	99,1 %
AINEEN TAIDEMUSEON JOHTOKUNTA YHTEENSÄ						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	69 998	0	69 998	66 356	-3 642	94,8 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-674 492	0	-674 492	-681 252	-6 760	101,0 %
TOIMINTAKATE	-604 494	0	-604 494	-614 897	-10 403	101,7%
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	0	0	0	-2 790	-2 790	
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-604 494	0	-604 494	-617 687	-13 193	102,2 %

13 KOHOKOHTIA

Työhyvinvointi Rovaniemi, Oulu teatteri, Tornionlaakson
museon kanssa Kukkolassa
13.4. museo avattiin yleisölle
12.5. Veistosreitti-oppaan julkistustilaisuus
18.5. Café Aine avattiin yleisölle
26.9. Lapin museopäivät
12.-13.10. Valtakunnalliset taidemuseopäivät

Pekka Kauhanen, Velj'puol, 2012. Kuva: Eija Mäki vuoti, 2023

tornio.fi